INTeRWIEV

RICHARD HUDSON

AMERIČKI ZNANSTVENIK I NOVINAR O PORASTU ZANIMANJA ZA ZNANSTVENE TEME

SCIENCE BUSINESS

EUROPSKI ZNANSTVENI MEDIJI – »tanki«

Želimo li donijeti ispravne političke odluke i ispravne odluke o ulaganjima, moramo slušati znanstvenike i inženjere – Richard Hudson

Europljani bi od Amerikanaca trebali preuzeti stav o profesionalnim medijima posvećenima znanosti i tehnologiji. Naime, iako u Europi postoje izvrsni izdavači primarnih istraživanja, do informacija o tehnologiji potrebnih industriji, političarima i investitorima još je uvijek preteško doći

Izvještavanje o europskoj znanosti i tehnologiji poziv je američkog novinara i znanstvenika Richarda Hudsona od 1984. godine, kada je kao novinar Wall Street Journala stigao na Stari kontinent. Dugogodišnje novinarsko iskustvo zaključio je uređivanjem europskog izdanja ove utjecajne novine, a zatim se posvetio poduzetništvu te se kroz tvrtku Science/Business počeo baviti povezivanjem znanstvenika i industrije. Hudson, autor knjige o analizi financijskog tržišta, objavljene u suradnji s matematičarom s Yalea, Benoitom Mandalbrotom, utemeljiteljem fraktalne geometrije, kako sam kaže, u više se od dvadeset godina u europskoj znanosti susreo sa svim aspektima znanstvenog i tehnološkog razvoja na istočnom i zapadnom dijelu kontinenta, od Černobila, preko širenja GSM tehnologije do pojave biotehnologije i nestanka izvorne europske industrije računala.

Na koji se način, prema vašem mišljenju, znanstveno novinarstvo promijenilo u posljednja dva desetljeća? U kojoj je mjeri porast zanimanja za znanstvene teme zasluga novinara?

- Dva su trenda promijenila područje znanstvenog novinarstva: širenje interneta i porast profesionalnog znanstvenog i tehnološkog tržišta informacija. Internet je svima omogućio pristup informacijama – danas svi možemo čitati, slušati i gledati novosti iz područja znanstvenih istraživanja u cijelome svijetu bez da nas u tome sputavaju pokroviteljski stavovi lokalnih medija ili rigidan urednički meni starijih, etabliranih znanstvenih tjednika ili mjesečnika. Želite li doznati vijesti iz svijeta znanosti, danas možete do njih doći bilo kad i bilo gdje, što je doprinijelo općem rastu vijesti o znanosti i tehnologiji. No širenje je profesionalnog znanstvenog i tehnologijskog tržišta važnije jer ubrzava razvoj same znanosti. Vlade i industrija ulažu sve veće iznose u istraživanja, što je dovelo do dosad neviđenog povećanja broja znanstvenika, kreatora politike, direktora tehnologijskih tvrtki i investitora, kojima za specifične profesionalne potrebe treba više informacija seciranih po znanstvenim disciplinama ili sektoru industrije. Naravno, nisu im dovoljne informacije iz države u kojoj rade, već iz cijeloga svijeta i tako se stvara tržište informacijama, koje je istovremeno globalno i specijalizirano, a tome tržištu je medijska industrija počela u posljednje vrijeme odgovarati, ali vrlo sporo.

ODSUSTVO ANALITIČNOSTI

Kakav je vaš stav prema odabiru znanstvenih vijesti u medijima? Je li vijest koja se najbolje prodaje uvijek i najvažnija vijest?

- Svijet medija je vrlo šarolik. Tržište masovnih medija najčešće bira vijest koja će privući publiku zato što je ili zabavna ili alarmantna, dok većina profesionalnih medija bira suhoparno iznošenje tehničkih podataka. Nijedna od ovih dviju skupina ne može se pohvaliti analitičnošću ili dubinom prikaza. Postoje, naravno, publikacije koje odskaču, ali one su manjina.

Kakva je budućnost znanstvenog novinarstva kada je riječ o tiskanim medijima?

- Imaju li novine uopće budućnost? Naime, budući da će tržište to tražiti, rapidno će rasti broj profesionalnih znanstvenih medija. To će tržište također tražiti detaljnije analize, a ne puko izvještavanje. Po mom se mišljenju u masovnim medijima, suprotno profesionalnim, ne naziru veće promjene u sadržaju zanimljivom javnosti. Uvijek će postojati »popularni« novinari koji će »prevoditi« znanost širem čitateljstvu, no način na koji će nam se nuditi informacije će se promijeniti – papir će zamijeniti elektronička izdanja.

EUROPSKI PARADOKS

Nakon višegodišnjeg iskustva u novinarstvu pokrenuli ste Science/Business. Što vas je navelo na takvu odluku i koji su ciljevi Science/Businessa?

- Science/Business stvoren je kao reakcija na jedan od velikih problema u europskom znanstvenoistraživačkom prostoru – slaboj, gotovo nepostojećoj komunikaciji između javnog sektora, odnosno znanstvenika i privatnog sektora odnosno tvrtki i investitora. Taj se nedostatak komunikacije naziva »europskim paradoksom«, a podrazumijeva fenomen po kojem se velika otkrića često događaju u Europi, ali se inovativni proizvodi i usluge koji se na njima temelje razvijaju negdje drugdje. Primjer su »europskog paradoksa« otkrića o magnetootpornosti nastala u francuskim i njemačkim laboratorijima, a za koja je dodijeljena i Nobelova nagrada te inicijalni njemački patenti MP3 formata. Obje su tehnologije danas ključ masovne MP3 tehnologije i s njom povezane iPod industrije na kojoj zarađuju Apple, Sony i druge multinacionalne kompanije izvan Europe. Razlog je tome nefunkcioniranje sustava povezivanja novca s idejama, znanstvenika s tvrtkama, tehnološkog izvora s potražnjom u cijeloj Europi. Science/Business je medijska tvrtka, kojoj je cilj poboljšati protok informacija između znanstvene zajednice i industrije. Na portalu www.sciencebusiness.net objavljujemo informacije o istraživanjima i ulaganjima u istraživanja, znanstvenoj politici, a osim toga organiziramo skupove na kojima povezujemo ta dva svijeta te savjetujemo sveučilišta i tvrtke kako surađivati. U poticanju suradnje sveučilišta i gospodarstva surađujemo s dvanaest sveučilišta koja su među najboljima u svijetu, kao što su Imperial College u Londonu ili Karolinska Institutet te multinacionalnim kompanijama među kojima su Microsoft i Procter&Gamble.

U čemu bi se Europljani trebali ugledati na američke kolege kada je riječ o znanstvenoj komunikaciji i znanstvenom novinarstvu?

- Europljani bi od Amerikanaca trebali preuzeti stav o profesionalnim medijima posvećenima znanosti i tehnologiji. Naime, iako u Europi postoje izvrsni izdavači primarnih istraživanja poput MacMillana, odnosno Naturea i Elseviera, do informacija o tehnologiji potrebnih industriji, političarima i investitorima još je uvijek preteško doći.

Razgovarala
Ana RAVNIĆ PERFIDO

Slavni znanstvenici mogu biti uzori mladima, a predstavljanje karijere u znanosti ili tehnologiji kao puta do uspjeha moglo bi potaknuti više studenata na nastavak karijere u znanosti. Osim toga, slavni znanstvenici imaju ugled, a on podrazumijeva utjecaj, točnije mogućnost utjecaja na političare i poduzetnike da poslušaju njihovo mišljenje

Slava daje moć

Vodi li popularizacija znanosti estradizaciji znanstvenika i ako estradizacija postoji, smatrate li tu pojavu dobrom ili lošom za znanost?

- Estradizacija znanosti nije novi fenomen, oduvijek je postojala. U svoje se vrijeme Isaac Newton pojavljivao kao lik u vinjetama, objavljivane su pjesme i eseji o njemu, a isto je bilo i s Darwinom. Istina je da danas postoji mnogo više slavnih znanstvenika nego nekada, a razlog je tome činjenica što novinari često personaliziraju vijesti. No estradizacija nije specifična za znanstveno novinarstvo, već je učestala i u glazbi, sportu, politici, ustvari u svim područjima novinarstva. Ne smatram je lošom pojavom za znanost. Slavni znanstvenici mogu biti uzori mladima, a predstavljanje karijere u znanosti ili tehnologiji kao puta do uspjeha moglo bi potaknuti više studenata na nastavak karijere u znanosti. Osim toga, slavni znanstvenici imaju ugled, a on podrazumijeva utjecaj, točnije mogućnost utjecaja na političare i poduzetnike da poslušaju njihovo mišljenje. U dobu mnogobrojnih znanstvenih i tehnologijskih izazova – globalnog zatopljenja, izvora energije, starenja populacije, pomanjkanja hrane – takvo je djelovanje znanstvenika nužno. Želimo li donijeti ispravne političke odluke i ispravne odluke o ulaganjima, moramo slušati znanstvenike i inženjere. Slava im daje moć da budu dovoljno glasni.

sa **znanstvenih**
BLOgOVA

BBC FOCUS

Rasa – pitanje politike i/ili biologije

Pitanje je li pojam rase sociološki i politički ili znanstveno utemeljeni pojam, kroz više od sto postova već je više od mjesec dana aktualno na forumu BBC-jevog časopisa Focus. Tema je započeta postavljanjem definicija u kojima se navodi kako koncept rase potiče od ideje da se ljudska vrsta može podijeliti na biološki

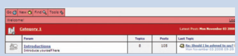

različite skupine, ali kako je genetički studiji dokazano da ne postoje biogenetski različite skupine unutar ljudske vrste. Zagovornik opravdanosti postojanja pojma rasa koji je i započeo ovu temu tvrdi kako su posljednjih godina, kako bi iskorijenili rasizam, počeli zadirati u pojam rase te ga, iako rase na očigled svih postoje, nastoje izbrisati. Na taj način, tvrdi znanstvenik koji je započeo raspravu, dovode ljude do dvostrukih stavova, odnosno prihvaćanja oba stava, ovisno o situaciji. Ljudi dvostrukih stavova, smatra on, razmišljaju »vidim razliku između Afrikanca, Azijata i Europljanina, ali rase ne postoje«, što, u biti znači »znam da rase postoje, ali one zapravo ne postoje«.

Međutim, svima uočljive razlike tipične za rase

poništavaju, smatra zagovornik postojanja pojma rase, teoriju Lewontina, koji je prvi upozorio kako rase ne postoje te koji tvrdi da postoji više genetskih varijacija između pripadnika iste skupine nego među pripadnicima različitih skupina, nazvanih rasama.

Rasa je, tvrdi zagovornik postojanja rasa, rezultat potrebe čovjeka za određivanjem odnosa u prirodi, zapažanjem razlika i svrstavanjem u skupine životinja sličnih obilježja. Brisanjem pojma rase, kao podvrste ljudske vrste, američka ideologija želi ukinuti pojam kako bi se iskorijenio rasizam, što bi, komentira, bilo odlično za Amerikance, ali iskrivljivanje znanosti nije pravi put u borbi protiv rasizma.

Kao primjer kuda vodi politička ideologija iskorjenjivanja rasa, navodi se ukidanje pasmina kod pasa, po čemu su svi psi samo psi i među njima ne postoje razlike te stoga nema haskija, labradora i dobermana.

FOCUS

Znanstvenici koji ne prihvaćaju postojanje pojma rase, navodi začetnik teme, nisu spremni prihvatiti primjere brisanja podvrsta unutar drugih vrsta kao ekvivalent brisanju pojma rasa, već podjelu ljudske vrste u rase smatraju nametanjem ideologije znanosti. No zagovornik postojanja rasa, čije stavove nijedan od mahom neutralnih sudionika rasprave nije uspio poljuljati, tvrdi da je razlika između znanstvenika koji zagovaraju postojanje pojma rase i njihovih protivnika u

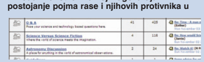

tome što oni koji smatraju da rase ne postoje zapravo raspravljaju o politici, a zagovornici rasa govore o biologiji.

Razlika među pripadnicima vrste može se nazvati i nekim drugim imenom, tvrdi zagovornik rase, ali ne može se izbrisati. Objašnjava kako su se razlike među populacijama pojavile tijekom evolucije te stoga pripadnici različitih rasa izgledaju drugačije, odnosno stoga postoje fenotipski

slične populacije. Onima koji tvrde da pripadnici različitih rasa samo izgledaju drugačije, ali su ustvari isti poručuje kako se s tim stavom u potpunosti slaže, jer se time potvrđuje da je riječ o jedinkama iste vrste, ali različite rase, podvrste ili intrapopulacije. Te su rase ili intrapopulacije temeljna sastavnica evolucijskih promjena.

Razlike među rasama ili podvrstama su male i da su nešto veće ne bi se radilo o pripadnicima iste vrste, a kada bi te razlike bila manje, ne bismo razlikovali Eskima od Afrikanca i tada rase ne bi postojale. Ljudska je vrsta klasificirana, kao i sve ostale vrste, kao što je klasificirana i neživa priroda, stijene, boje, pisala, šalice i stolice, pojednostavio je začetnik rasprave svoju tezu.

Ludost je odbacivati znanstvenu realnost radi političke potrebe, zaključak je začetnika rasprave.

A.R.P.